

CHRISTO DOMINO
REDEMPTORI.

GESTA REDEMPTORIS CECINI: MODO,
CHRISTE REDEMPTOR,
TE CANO , QVI TANTI ES MVNERIS
ARCHETYPON.

LACHRIMABILE
CHRISTI DOMINI
IN CRUCE MORIENTIS.

S P E C T A C U L V M .

QUd me nunc rapitis gemitusq; dolorq; volente,
Nec causæ ignarū? An potero spectator adesse
Illius,in tepidos quin totus vertar in amnes?
Non tantum mea corda ferent haurire dolorem,
Sed tenerum magno scindetur pectus hiatu.
Eia oculi, ex veltris erumpat fontibus humor:
Ista manet vobis,siqua est deflere,voluptas.

Ecce timens feror in monte,cui Golgotha nomē,
At nunc (ò rerum series miranda!) verendum
Maiestate Dei immeritum patientis agonem,
Qui se factus homo carnis velamine cinxit.
Eminet hic Crux,quæ fuit olim ignobile lignum,
Sontibus addictum, scelerum feralis & vltor.
Heu dolor! huic Christus clavis affixus inhæret.

O fœlix lignum! tunc forsan inutile pomis;
 Dulcia dum lætæ sugebas viscera terræ;
 Coelica quæ de te pendent modò pignora, matri
 Sunt aliena tuæ: antiquamque aduerto figuram
 Arboris amoram tibi, & ut portare racemum
 Antidotis polsis, Crux es pulcherrima visu,
 Pendulus arque Crucis Christus micat ipse figura.
 Quis fando numeret penas illius acerbas?
 Ecce pedes palmaque chalybs transuerberat acer,
 Diuinique sacros profundit sanguinis amnes,
 Prodigus ille Dei, sentit nec abire cruentum,
 Diuitias Cœli: sed ruptis vndique venis.
 Quadrifidi fontis nimis efferus ostia pandit.
 Tum caput hastatis sacramum vepribus ambit,
 Insultansque premit diri diadema doloris:
 Totque aperit fontes, faciunt quot vulnera sentes,
 Et fluit in numero cœlestis gurgite sanguis,
 Perq; genas oculosque & humum prolabitur vndans.
 Sic Regis Dominique sui, qui que orbis habenas
 Imperiumque tenet, radiantia tempora cingit
 Mordicūs effuso rabies Judæa veneno.
 Nec sibi quanta vider stolidas, quanta horrida demes,
 Damna creet: veniunt si in Cœlum spuma spuent.
 Quam benè te, Judeæ procax, ostendit iniquum
 Desuper illa Crucis quæ pender ab arbore causa,
 Vel potius Titulus qui fulget Regius altè.
 In culpa est Jesu, esse tuum, dic, impie, Regem?
 Notus in Isacidum terris Deus, ortus ibique;

Notus ibi, & natus, non est Deus ipse receptus.
 Eheu grande malum! heu quantū tibi, perfida Idume,
 Crimen, cui Deus vltro offert te, occidis & illum!
 Insupèr (ah crudeli nefas, infame genusque
 Sauiæ) Crucis sublatu dum pendet ab alta,
 Fœtida gens illum probrosis vocibus vrget,
 Et ferit infræni sceleratæ cuspide lingua.
 Nunc mouet illa caput, nunc torto fibilat ore,
 Nunq; inquit, petuante ioco: Saluare valebat
 Iste alios, modò non pot' est se se ipse iuare,
 Quis sic illusit patienti Barbarus inquam?
 Non faxus Phalaris, non tauri inventor aheni,
 Igne suos posito mugitus edere visi.
 Humanos audire sonos sic cauit vterque,
 Inclusi dolor in tauro, ne flesteret illos,
 Quis non conspectu paenæ miserescere discit?
 Se tutum non posse, aiunt, seruare, maligni.
 Fac velit; ille potest. Patris o pia viscera dulcis!
 Certa salus hominum mortales venit ad auras;
 Ipse salus sibi non venit: curare salutem
 Desinit inde suam, & letho se tradit, vt vltor.
 Possit, se moriente uno, omnes soluere letho.
 Heu homines miseri, fatali fidere nat!

Terrificisque omnem circum mugibus implet;
 Et vindex domitis canit hostibus ille triumphum:
 Dum miseri pendent,nec adest qui liberet hastā.
 Vos quis enim iussos ad Christi stare tribunal,
 Comparēre reos tonitruique sedentis adactos,
 Eruet,aut recti pacabit iudicis iram:
 Rursus ego ad lachrimas,video nam rursus & illos
 In noua clamorō delabi opprobria rietū,
 Non pudet hos,verba à vero recitata Magistro,
 Ludifico iactu malè capta remittere in ipsum,
 Nec semel insultant,repetito scommate lundit:
 Vah qui templum ingens firmo de marmore soluis,
 Et post restituis molem,ter sole redacto.
 Nunc, si clara Dei es soboles,de stipite corpus
 Excute defixum clavis,teqque eripē morti,
 Numen & Aetherio te missum credimus orbe.
 Talia ab insanis audit conuitia Christus.
 Heu furor illorum! ò Christi Patientia mira!
 Quo magis aeterno ostendat se Numine natum,
 Et pœnis,misumque cruci,quam fixus in illa
 Ipse manens,& dura sequens mandata Pare nitis?
 Num crucis ignatus supero descendit Olympo?
 A vobis sibi vel solium crudele parari?
 Heu solium crudele! tamen non purpura Regum;
 Non rutilus ferti decor,Imperijque potestas,
 Huic desunt: fulget transfoſi murice Regis
 Purpura:vulnificis etiam alta potentia clavis,
 Quos gerit in manibus,velut insuperabile cornu.

Et

Et tandem natum fulget diadema vepretis,
 Hoc regale tenens,Regis quod sanguine fulget.
 Quid Judæ petis? Pius & cœlestis Jésus
 Non tale ascendit solium,vt descendat ab illo.
 Hinc,vt nocte canis multis latratibus instat
 Vocifer,& nitidum Lunæ desauit in orbem,
 Luna tamen peragit spreto cane sedula cursum:
 Sic Crucis in solio stat,opus finitque salubre
 Christus,latratusque tuos contemnit,Apella,
 Et tibi morte sua noctem nimis ingerit atram.
 His ne erit villa fides,odium quos ducit & error,
 In præcepisque trahens cœcos obdurat in hostes?
 Proh magis infandum! veniat mihi flebile carmen,
 Fonsque oculis; Nubem video infami indele natam,
 Fortè tatam Furijs,vel fumans edidit Aetna,
 Peccoris Aetna tui,Judæ,vomente Megera:
 Nubem,quæ Christi innocuum patientis honorem,
 Obscurat,vitæque genus culpabile fingit,
 Turpis vt appareat tetra inter nubila,Phæbus.
 Ille etenim patitur,mediusque affigitur inter
 Sontum infame genus,latrones scilicet inter
 Sorte duos,pœnis comites,lignoque,necique,
 His illum fecere parem,qui tempet origo,
 Fonsque boni,& toto fuit impeccabilis ævo:
 Cumque viris (oracula canunt) reputatus iniquis,
 Stat splendore carens:tollunt consortia honorem
 Turpia,& in socios se vertit dedecus ipsos.
 Tum Gestas (dictus sic ex pendentibus vnuſ

Fu-

Furibus) in voces infelix æmulus atras
Iurat Scribarum, blasphemoque ebrius ore,
Despumat bibitum simili cum felle venenum.
Consors ergo Crucis, Christi est acerrimus hostis:
Ore ferit, clavis rursus, spinisque cruentat;
Tortus dumque gemit, tortor simul additus virget.
Huic vero ecce Dymas (è ligno pendulus alter)
Iam fulgore Dei, sancto inflammatus & igne,
Obuius it contra, Christum defendere hitens.
Tu quoque, ait, rabido Cœlestem corde Tonantem
Despectas, nec cura Dei venerabilis vlla.
Te mouet, aut ipsum tibi suggerit esse timendum;
Id, quando in Sancto similes consorte dolores
Contemplare tuis, & mortis agone sub ipso?
Tam bene (nam me nostra iuvat delicta fateri)
Nos luimus fontes proprij commissa reatus,
Quam male pœna hic iura subit, qui plectitur insontis;
Vel dic, si quid habes, sceleris quos gesserit ausus?
Te declamatore reo, hos audire placebit,
Dixit, & ad mitem fixis conuersus Jésum
Luminibus, palmis quoq; quamquam inuitus, apertiss;
(Id nam digna reo fecit violentia ferri)
Protinus agnoscit Dominum, Dominaumque salutat;
Et Regem celebrat verum, regnoque frumentum,
Quem non parua quidem prudens fiducique reposet;
Te, Domine, hoc rogo, ne teneant te obliuia nostri;
Dum tua regna potens, mortis victorque, ruisfas,
Nunc ego, quo digno modulabor carmine laudes,

Latro, tuas, conuerse Latro, diuerseque ab illo,
Qui inter furtæ necelq; virtum, in Phlegetonta ruebas;
Jam male spensis opes, & auaro criminè, partas:
Anxius astra cupis: furtis melioribus aptam
Esse facis furinam mirè industrius artem,
Quæ te Cœlestes docet ingeniosa rapinas.
Tete ipsum rapis, atque in casses incidis artis
Præda tuæ, teque è barathro furaris hianti,
Tu Fidei clavis recludis limna Cœli;
Arcanasque domos Supertim, teque inseris vnum
Cœlitibus. Nec pauca tibi vicisse tenèbras
Gloria, discussa rapiens caliginie lucem;
Quam vélut è silice, ex denis sic extrahis vmbbris.
Quippè in nocte vales radios discernere opaca
Lucis iraçessæ, Regemque Deumque latentem;
Scilicet abiectum per tot ludibria Christum,
Perque ignominias, stolidæ & conuitia plebis.
Non tibi præstat obex, quod morti cedat inertmis;
Donec homo languet, nec viribus vtitur vllis,
Diuinos vt ei tribuas Deitatis honores;
Et Regem acclames, quem spina coronat acuta;
Et Dominum, vllis qui sicut feruus habetur;
Et non esse reum, quamvis pro criminè soluit.
O Latro tui felix! qui vi furaris Olympum.
Furta tuam, mirerne Fidem? mirabile vtrumque:
Miror furta minus, miror magis ipse Fidemque:
Fas magis hanc mirer, sed miror vos quoque furta;
Illa tibi responsa tulit, vel præmia dicam;

Quæ morientis habes imò de pectori Christi
 Extremum munus, vero dum credulus audis
 Eius ab ore: Dies hæc nostris vltima pœnis,
 Dulcia te mecum mirabitur otia prima,
 Florida quæ Paradisus habet per prata legentem.
 Interdum expatit cœlum, violentaque in ambos
 Irruit umbra polos, & tristem iussa notauit
 Multo horrore diem. Tenebras effudit Apollo,
 Palluit & Luna in planctum iurata supremum,
 Et febus noctem poscentibus induit atram.
 Cur Cœlum luget prius, & prius ingemit agmen
 Sidereum? Solare iubar cur fœdere facto
 Cum Lunâ lugubre coit, sine lumine lumen?
 Intepetiue terris cur nubila mittunt
 Horrida, non vano gentes pressura tremore?
 Luminis Authorem in terris heu! tristia monstrant
 Diuinum astra mori: ipsis nec tolerabile visu
 Tam crudele nefas; & te Iudæe redargunt.
 Mæsta quid extinctis carpunt fulgoribus, audi:
 Non his est lumen, qui dixerere tenèbras.
 Quis modo, vel scopolis, adamanteque durior ipso,
 Temperet à lachrimis, immotaque viscera ducat.
 Mater adest vicina cruci dulcissima nati,
 Pulchrior ante omnes Virgo, Jessæa virago:
 Statque immota loco, veluti Marpessia cautes.
 Illa videt patientem natum: illa impigra & haurit
 Sanguineam pateram, & pleno sese imbuit auro,
 Nec tamen exanimata cadit, nec habitur villas.

In laehrimas: hæc diræ essent solatia pœnæ;
 At sibi nec crucis est vllum pœnæque leuamen.
 Matrem ergo cum discípulo, quem dulcis amabat,
 Iesus ut vidit crucis alto astare dolori,
 Sic illam blando Matris sine nomine fatur.
 Filius ecce tuus, Mulier: post dicit alumno:
 Ecce Parens tua. Num Matrem solatur amatam,
 Vulnerat aut potius mutato nomine natu?
 Vix scio: credo crucis plus Matri auxisse dolorem:
 Nam percussa sono tremuerunt viscera Matris.
 Natus, quid mirum, si quem genuere, peribat;
 Inque vicem sobolis miranda, hominisque Deique,
 Dispar in immensum signatur filius alter:
 Forsan & hinc Mulier, Mater non illa vocatur.
 Sed decet hic sermo Christum, dum saua retundit
 Bella, ruinosisque infectum cladibus orbem,
 Ob lapsus Patris antiqui, prolisque relapsus.
 Nam bellator ouans, ut fortia strenuus vltor
 Bella gerit, spoliat mortem, tollitque triumphos,
 Viætrici cum morte sua: sic fortis in ore,
 Ut pugnat, loquitur, profertque sonantia factis
 Verba animosa suis; non mollia grataque Matris.
 Bellicos inualuit quondam hie, si nobilis, hostes
 Vsus apud celebres, conflictu cum quis in acri,
 Sauciis extremo libasset vulnere mortem,
 Mordicus hic terram languenti dente premebat,
 Degeneres pugnae voces ne mitteret ore.
 Voce & nunc maiore tonar: mors territa fuit

Anceps, grandisonus qui spiritus influat artus
 In tenues, fractis & alat iam viribus ægros,
 Quique exangue regat vegeto cum labore corpus?
 Anve hominæ sonet? anve Deum? vel credat vtrumq;
 Ergo sonans altè, perculso mæstaque Olymbo
 Vox mouit Superos, atque ocyus inde paternas,
 Hos dicens submissa modos, penetravit ad aures:
 Mi Detis, est ne Deus mi, cur me liqueris? Audent
 In virtute potens, pœnisque valentior, æquum
 Compellare Deum, qui nullum fallere consit,
 Nec falli ipse valet: mortis cogitque cruentæ
 Dicere, si qua latet, causam, quæ ferre ruborem,
 Dedeus aut gestis possit splendentibus ullum,
 Siue notis vitam tetris in fecerit almam?
 Heu tua, mi Iesu, Pietas est tota laboris
 Causa tui: illa hos te in casus proiecit amaros,
 Duram pro nobis mortemque subire coegit.
 Tu generis deles horrenda piacula nostri:
 Quid si à Patre pati tam dira relinquieris orbus?
 Tum, Sitio, dicit, veniant ut carmina Vatum,
 Turbaque continuò ad quæ infamis acerba pararat
 Pocula plena nimis mordaci currit acetō:
 Et caua ut emaduit latebroso spongia suetu,
 Hyssopi aduoluunt folijs, calamoque ligaram,
 Ut bibat, ardenti ponunt Sitientis in ore.
 Quid faciat, nisi amara suo cratere prepirnet
 Gens illi, qui dulcis aquæ, laticisque salubris,
 Nectareos vitae sapè inuitauit ad haustus;

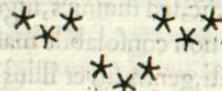
Verant

Verum ingrata suam spreuit potare salutem?
 En vbi completis ex ordine vatibus alto,
 Et solum restare mori præuidit: ad astra
 Ipse excessurus, grandi spiramine tollit
 Clamorem rufus validum, atque hæc fida sonantem
 Verba: Pater tecum, meus hic quod spiritus optat,
 Iam parat ire: manus expande tuas, & in ipsas
 Accipe fœlicem. Sic dixit, & expirauit.
 Heu verus vitæ morti se tradidit Autor,
 Filius ipse Dei, rerumque hominumque Creator,
 Et Pater, & Dominus: tanto manet orbus & orbis
 Lumine! Flet subito sanctum natura cadauer
 Prodigij edicta nouis: appetit imago
 Mæstitia, facies & diro squallida planetu
 Omnibus in rebus, pulcherque inuertitur ordo;
 Esse suo propè iam nolunt Factore perempto.
 En templi velum partes se scindit in ambas,
 Ipsiusque Adytum patet adspectabile vulgo.
 Nam sicut spoliata viro, vel morte, vel hoste,
 Sponsa suo, ora quatit planetu mæstissima largo;
 Et misera in vestes ruit, ac fecat vngue, patetque
 Vestibus hinc atque hinc abscessis, pectus honestum:
 (Heu tantum hoc sibi mortis habet solamē acerbæ!)
 Sic illud templum, sic, sed diuinis, ingens
 Sic moles sacra, & non consolabile marmor,
 Morte super Christi, gentis super illius atro
 Crimine, rescisso pandit præcordia velo.
 Nec sua iam tellus immania pondera suffert,

K;

Nam

Nam concussa graui hūc illūc plangore rotatur,
 Et trahit horrifono conuulsos vertice montes,
 Inuoluitque vno turreisque domosque fragore.
 Adde quod ingenti rumpuntur saxa dolore.
 Atque adeo omne genus durum, vitaque negatum.
 Insuetum lachrimis, in nullaque dampna moueri:
 Expirasse Deum funesto in stipite clamat.
 Sic mæsta, orbe incomposito, rerumque tumultu,
 Rectori Dominoque suo natura parentat.
 Quin etiam tumulis (visu trepidabile) apertis
 Corpora multa quidem subito rediuiua resurgunt,
 Perque vrbem Solymorum humanis gressibus errat,
 Incussoque metu, apparent facta obuia multis.
 Hinc mortis stupor, hinc Erebi fremitusque pauorq;
 Dum videt in ligno morientem educere Manes,
 Et Iouis inferni spoliantem tartara dira.
 Atque suā ad vitam reuocantem morte sepultos.
 En Deus est, quem nos dubij interfecimus, aiunt:
 En Deus est, tristes Stygis ingemuēre cauernæ;
 Perdidimus nos, illius heu iam morte subactos!
 Sit tibi Christe decus, spolias qui mortuus Orcum,
 Et mihi, te semper laudem, concede canenti.

INDEX

RERUM, ET VERBORUM, QUÆ IN DIAGOGE
 continentur.

Prior Numerus Paginam, secundus versus indicat.

- A Albis vrbs in Aquitanie parte sita, dedit Albigenibus nomen & ortum. 15. 18.
- A Alcinous Rex Phæacum celeberrimus hortorum cultor. 24. 21.
- A Abyla mons Mauritaniae, vna ex columnis Herculis. 140. 24.
- A Achab Rex Israelitarum. 48. 39.
- A Alexander magnus, pius in militem. 62. 42.
- A Alphonsus Rex asellum è ceno tollit. 62. 36.
- A Amoris diuini vis. 114. 21.
- A Amor diuus putat omnia posse. 116. 17.
- A Amore nil velocius. 51. 19.
- A Angelus custos frequens, & familiaris apparebat Nolasco. 126. 19. Sermone fouebat. 21. Erat illi lux in dubijs. 22. De periculis